

مقدمه‌ای بر تحلیل تأثیر نفوذ فرهنگی غرب بر معماری مسکونی معاصر ایران در دوران قاجار و پهلوی

تاریخ دریافت: ۹۹/۰۴/۰۲

تاریخ پذیرش: ۹۹/۰۵/۱۰

کد مقاله: ۳۷۹۲۸

زهره پور اعتصامی^۱

چکیده

معماری بناهای مسکونی در دوره قاجاریه از محرمیت‌ها و رعایت فضاهای بیرونی و اندرونی و طرح‌های دلباز به همراه رعایت اصول ارتباطات و محرمیت‌ها، به معماری غرب‌گرای پهلوی اول و بخصوص پهلوی دوم رسید. این غرب‌گرایی به‌خصوص در ساختمان‌های مسکونی رخنه کرده تا جایی که فضاهای اندرونی، طرح‌های ترکی و اتاق‌سازی‌ها در اطراف حیاط به فراموشی سپرده شد و معماری ارزشمند ایرانی دست‌خوش سردرگمی و پریشانی شد. در این مقاله تلاش شده مسیر حرکتی معماری ساختمان‌های مسکونی از دوره قاجار تا پهلوی دوم مورد بررسی قرار گیرد، که این تحولات باعث تحول در فرم پلان‌ها در این دوره‌ها نیز بوده. روش پژوهش در نگارش این مقاله به‌صورت توصیفی-تحلیلی و روش گردآوری داده‌ها به‌صورت اسنادی و کتابخانه‌ای بوده است. نتایج حاصل از پژوهش نشان می‌دهد که معماری دوره قاجاریه که به‌حق اصول، مبانی و الگوهای قدیم معماری ایران را ارتقاء بخشیده در نهایت به معماری دوره پهلوی اول با الگوگیری از کشورهای شرقی و تلفیق با معماری سنتی و سپس به معماری دوره پهلوی دوم با الگوی غرب‌گرایی و بی‌هویتی رسیده است.

واژگان کلیدی: دوره قاجار، پهلوی اول، پهلوی دوم، معماری مسکونی، معماری معاصر.

۱- دانشجوی دکتری معماری (دانشگاه آزاد اسلامی واحد کرمان؛ zohrehpooretesami@gmail.com)